

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
ഏതാവദുക്ത്വാ വിരരാമ ശങ്കരഃ
പത്യാംഗനാശം ഹൃദയത്ര ചിന്തയൻ |
സുഹൃദ്രിദൃക്ഷുഃ പരിശങ്കിതാ ഭവാ -
ന്നിഷ്ക്രാമതീ നിർവിശതീ ദ്വിധാഽന്യസ സാ || 1 ||

സുഹൃദ്രിദൃക്ഷാപ്രതിഘാതദുർമനാഃ
സ്നേഹാദ്രുദത്യശ്രുകലാതിവിഹ്വലാ |
ഭവം ഭവാനുയപ്രതിപൂരുഷം രുഷാ
പ്രധക്ഷ്യതീവൈക്ഷത ജാതവേപമുഃ || 2 ||

തതോ വിനിഃശ്ചസ്യ സതീ വിഹായ തം
ശോകേന രോഷേണ ച ദൂയതാ ഹൃദാ |
പിത്രോരഗാത്സന്ത്രൈണവിമൂഢധീർഗൃഹാൻ
പ്രേമ്ണാഽന്യത്മനോ യോഽർധമദാത്സതാം പ്രിയഃ || 3 ||

താമൻവഗച്ഛൻ ദ്രുതവിക്രമാം സതീ -
മേകാം ത്രിനേത്രാനുചരാഃ സഹസ്രശഃ |
സപാർഷദയക്ഷാ മണിമൻമദാദയഃ
പുരോവൃഷേന്ദ്രാസ്തരസാ ഗതവൃഥാഃ || 4 ||

താം സാരികാകന്ദുകദർപണാംബുജ -
 ശ്വേതാതപത്രവൃജനസ്രഗാദിഭിഃ |
 ഗീതായനൈർദുന്ദുഭിശംഖവേണുഭി -
 രവൃഷേന്ദ്രമാരോപ്യ വിടങ്കിതാ യയുഃ || 5 ||

ആബ്രഹ്മഘോഷോർജിതയജ്ഞൈവൈശസം
 വിപ്രർഷിജുഷ്ടം വിബുധൈശ്ച സർവശഃ |
 മൃഗാർവയഃകാഞ്ചനദർഭചർമഭി -
 ര്നിസൃഷ്ടഭാഗ്യം യജനം സമാവിശത് || 6 ||

താമാഗതാം തത്ര ന കശ്ചനാദ്രിയദ്
 വിമാനിതാം യജ്ഞക്യുതോ ഭയാജ്ജനഃ |
 ഋതേ സ്വസ്തുർവൈ ജനനീം ച സാദരാഃ
 പ്രേമാശ്രുക്ഠഃ പരിഷ്വസ്വജുർമുദാ || 7 ||

സൗദര്യസമ്പ്രശ്നസമർഥവാർതയാ
 മാത്രാ ച മാത്യുഷ്യസൃഭിശ്ച സാദരം |
 ദത്താം സപർയാം വരമാസനം ച സാ
 നാദത്ത പിത്രാപ്രതിനന്ദിതാ സതീ || 8 ||

അരുദ്രഭാഗം തമവേക്ഷ്യ ചാധ്വരം
 പിത്രാ ച ദേവേ കൃതഹേലനം വിഭൗ |
 അനാദൃതാ യജ്ഞസദസ്യധീശ്വരീ
 ചുക്രോപ ലോകാനിവ ധക്ഷ്യതീ രുഷാ || 9 ||

ജഗർഹ സാമർഷവിപന്നയാ ഗിരാ
 ശിവദ്വിഷം ധൂമപഥശ്രമസ്ഥയം |
 സ്വതേജസാ ഭൂതഗണാൻ സമുത്ഥിതാൻ
 നിഗൃഹ്യ ദേവീ ജഗതോഭിശുൺവതഃ || 10 ||

ശ്രീദേവ്യുവാച

ന യസ്യ ലോകേ്യസ്ത്യതിശായനഃ പ്രിയ -
 സ്തമാപ്രിയോ ദേഹഭൂതാം പ്രിയാത്മനഃ |
 തസ്മിൻ സമസ്താത്മനി മുക്തവൈരകേ
 ഋതേ ഭവന്തം കതമഃ പ്രതീപയേത് || 11 ||

ദോഷാൻ പരേഷാം ഹി ഗുണേഷു സാധവോ
 ഗൃഹ്ണന്തി കേചിന്ന ഭവാദ്യശാ ദ്വിജ |
 ഗുണാംശ്ച ഫൽഗുൻ ബഹുലീകരിഷ്ണവോ
 മഹത്തമാസ്തേഷുവിദദ്ഭവാനഘം || 12 ||

നാശ്ചര്യമേതദ്യദസത്സു സർവദാ
 മഹദ്വിനിനാ ക്ലുപാത്മവാദിഷു |
 സേർഷ്യം മഹാപുരുഷപാദപാംസുഭി -
 ര്നിരസ്തതേജഃസു തദേവ ശോഭനം || 13 ||

യദ് ദൃക്ഷരം നാമ ഗിരേരിതം നൃണാം
 സകൃത്പ്രസംഗാദഘമാശു ഹന്തി തത് |
 പവിത്രകീർത്തിം തമലഘ്യശാസനം
 ഭവാനഹോ ഭ്യഷ്ടി ശിവം ശിവേതരഃ || 14 ||

യത്പാദപദ്മം മഹതാം മനോലിഭി -
 ര്നിഷേവിതം ബ്രഹ്മരസാസവാർഥിഭിഃ |
 ലോകസ്യ യദ്വർഷതി ചാശിഷോർഥിന -
 സ്തസ്തസ്മൈ ഭവാൻ ദ്രുഹ്യതി വിശ്വബന്ധവേ || 15 ||

കിം വാ ശിവാഖ്യമശിവം ന വിദുസ്ത്വദന്ധേ
 ബ്രഹ്മാദയസ്തമവകീര്യ ജടാഃ ശ്മശാനേ |

തന്മാൽയഭസ്മനുകപാൽയവസത്പിശാചൈ -
 ര്യേ മുർധഭിർദധതി തച്ചരണാവസൃഷ്ടം || 16 ||

കർണൗ പിധായ നിരയാദ്യദകൽപ ഈശോ
 ധർമാവിതൽയസൃണിഭിർനൃഭിരസൃമാനേ |
 ഛിന്യാത്പ്രസഹ്യ രുശതീമസതീം പ്രഭുശ്ചേ -
 ജ്ജിഹ്വാമസുനപി തതോ വിസൃജേത്സ ധർമഃ || 17 ||

അതസ്തവോത്പന്നമിദം കലേവരം
 ന ധാരയിഷ്യേ ശിതികംഠഗർഹിണഃ |
 ജഗ്ധസ്യ മോഹാദ്ധി വിശുദ്ധിമന്ധസോ
 ജുഗുപ്സിതസ്യോദ്ധരണം പ്രചക്ഷതേ || 18 ||

ന വേദവാദാനനുവർത്തതേ മതിഃ
 സ്വ ഏവ ലോകേ രമതോ മഹാമുനേഃ |
 യഥാ ഗതിർദേവമനുഷ്യയോഃ പൃഥക്
 സ്വ ഏവ ധർമേ ന പരം ക്ഷിപേത്സ്ഥിതഃ || 19 ||

കർമ പ്രവൃത്തം ച നിവൃത്തമപ്യുതം
 വേദേ വിവിച്യോഭയലിംഗമാശ്രിതം |
 വിരോധി തദ്യുഗപദൈകകർതരി
 ദ്വയം തഥാ ബ്രഹ്മണി കർമ നർച്ഛതി || 20 ||

മാ വഃ പദവ്യഃ പിതരസ്മദാസ്ഥിതാ
 യാ യജ്ഞശാലാസു ന ധൂമവർത്ഥഭിഃ |
 തദന്നത്യുപ്തൈരസുഭൃദ്ഭിരീഡിതാ
 അവ്യക്തലിംഗാ അവധൂതസേവിതാഃ || 21 ||

നൈതേന ദേഹേന ഹരേ കൃതാഗസോ
 ദേഹോദ്ഭവേനാലമലം കുജൻമനാ |

വ്രീഡാ മമാഭൂത്കുജനപ്രസംഗത -

സ്തജ്ജന്മ ധിഗ് യോ മഹതാമവദ്യക്യത് || 22 ||

ഗോത്രം ത്വദീയം ഭഗവാൻ വൃഷധ്വജോ

ദാക്ഷായണീത്യാഹ യദാ സുദുർമനാഃ |

വ്യപേതനർമസ്മിതമാശു തദ്ധ്യഹം

വ്യുത്സക്ഷ്യ ഏതത്കുണപം ത്വദംഗജം || 23 ||

മൈത്രേയ ഉവാച

ഇത്യധരേ ദക്ഷമനുദ്യ ശത്രുഹൻ

ക്ഷിതാവുദീചീം നിഷസാദ ശാന്തവാക് |

സ്പൃഷ്ട്വാ ജലം പീതദുകൂലസംവൃതാ

നിമീൽയ ദൃഗ്യാഗപഥം സമാവിശത് || 24 ||

കൃത്വാ സമാനാവനിലൗ ജിതാസനാ

സോദാനമുത്ഥാപ്യ ച നാഭീചക്രതഃ |

ശന്നൈഹൃദി സ്ഥാപ്യ ധിയോരസി സ്ഥിതം

കംഠാദ് ഭൂവോർമധ്യമനിന്ദിതാനയത് || 25 ||

ഏവം സ്വദേഹം മഹതാം മഹീയസാ

മുഹുഃ സമാരോപിതമങ്കമാദരാത് |

ജിഹാസതീ ദക്ഷരുഷാ മനസ്വിനീ

ദധാര ഗാത്രേഷ്വനിലാഗ്നിധാരണാം || 26 ||

തതഃ സ്വഭർതുശ്ചരണാംബുജാസവം

ജഗദ്ഗുരോശ്ചിന്തയതീ ന ചാപരം |

ദദർശ ദേഹോ ഹതകൽമഷാ സതീ

സദ്യഃ പ്രജജ്വാല സമാധിജാഗ്നിനാ || 27 ||

തത്പശ്യതാം വേ ഭൂവി ചാദ്ഭൂതം മഹദ്
 ഹാഹേതി വാദഃ സുമഹാനജായത |
 ഹന്ത പ്രിയാ ദൈവതമസ്യ ദേവീ
 ജഹാവസൂൻ കേന സതീ പ്രകോപിതാ || 28 ||

അഹോ അനാത്മ്യം മഹദസ്യ പശ്യത
 പ്രജാപതേര്യസ്യ ചരാചരം പ്രജാഃ |
 ജഹാവസൂൻ യദ്വിമതാസ്ത്വജാ സതീ
 മനസിനീ മാനമഭീക്ഷണമർഹതി || 29 ||

സോഽയം ദൂർമർഷഹൃദയോ ബ്രഹ്മധ്രുൺ ച
 ലോകേപകീർത്തിം മഹതീമവാപ്സ്യതി |
 യദംഗജാം സ്വാം പുരുഷദ്വിധുദ്യതാം
 ന പ്രത്യുഷേധൻമൃതയേപരാധതഃ || 30 ||

വദത്യേവം ജനേ സത്യാ ദൃഷ്ട്വാസുത്യാഗമദ്ഭൂതം |
 ദക്ഷം തത്പാർഷദാ ഹന്തുമുദതിഷ്ഠന്നുദായുധാഃ || 31 ||

തേഷാമാപതതാം വേഗം നിശാമ്യ ഭഗവാൻ ഭൃഗുഃ |
 യജ്ഞൗഘ്നൗഘ്നേന യജുഷാ ദക്ഷിണാഗൗ ജുഹാവ ഹ || 32 ||

അധ്യർയുണാ ഹൂയമാനേ ദേവാ ഉത്പേതൂരോജസാ |
 ഋഭവോ നാമ തപസാ സോമം പ്രാപ്താഃ സഹസ്രശഃ || 33 ||

തൈരലാതായുധൈഃ സർവേ പ്രമഥാഃ സഹഗുഹൃകാഃ |
 ഹന്യമാനാ ദിശോ ഭേജുരുശദ്ഭിർബ്രഹ്മതേജസാ || 34 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 ചതുർഥസ്കന്ധേ സതീദേഹോത്സർഗോ നാമ ചതുർഥോധ്യായഃ ||